

Dohányárusok Közlönye

Megjelenik minden hó
1-én, 10-én és 20-án.
Egyes példány nem kapható.
Előfizetési ár fél évre 5 korona.
Előfizetni csak fél évenként lehet.

A MAGYARORSZÁGI NAGY- ÉS KISTÖZSDE TULAJDONOSOK
SZAKKÖZLÖNYE ÉS ÉRTESÍTŐJE.

KIADÓTULAJDONOS ÉS FELELŐS SZERKESZTŐ:
HATSEK ADOLF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Nagy János-utca 1/B.
hova az előfizetési összegek, valamint a
keziratok küldendők.
Előfizetési ár fél évre 5 korona.
Kéziratok nem lesznek visszaadva.

TARTALOM. Szükséges változások. — Kedvezmények. — Vegyesek. — Ajánlati hirdetésny. — Póthirdetésny.

Szükséges változások.

(Egy dohányárustól.)

Hogy ha valaki, mint én, a dohánykis-tözsdét körülbelül egynegyedszázad óta s pedig kedvvel és előszeretettel kezeli, az nézetem szerint éber szemmel kísér-heli mindazt, a mi az elárúsítás terén szükségesnek mutatkozik. Nálam is ezen eset állott be. Én a dohányárudamat nem tekintem semmiesetre annak, mintha nekem csak az a tér nyitott volna köz-önségnek szivarokkal szolgálni, hanem én üzletnek tekintem, a mely utóbbi, a mint csak lehetséges, fejlesztendő s me-gnagyobbítandó. Természetesen szükség-ség, hogy az üzlet áttekinthető legyen, figye-lemmel a kevésbé kívánt szivarnemekre s ennek eredményét kívánom itt megbeszél-ni.

Kezdjük a szivaroknál, s mindjárt mu-tatkozik, hogy a közönség határozottan a gyengébb szivarfajtának hódol. A világos levelű szivarok utáni kíváncságot határo-zottan mutatkozik, miután a közönség akár joggal, akár nem, azt hiszi, hogy a világos szivarok könnyebbek. — És ezen kíváncságot valamennyi szivarnemmel nyil-vánul, sőt azok a dohányzók is, a kik Virginiát szivarnak, kivétel nélkül örülnek, hogy ha világos szivart kaphatnak. — Én úgy gondolom, hogy ezen körülmény a gyártásnak újmutatóul szolgálhatna, a mennyiben nem esnék nehezebbre, a na-gyon erős dohányokat a szivarok tölté-sénél mellőzni.

Nagyan s egészben az általános el-árúsításnál, kivéve a Virginia-szivarokat, nem léteznek szivarnemek, a melyeket erőseknek lehetne nevezni. — Mindamel-lett panaszképen hangzik, hogy a sziva-rok erősek. Ahhoz járul még, hogy egyes gyártmányoknál betétként erős dohányok lesznek, felhasználva, a mi annál is in-kább feltűnik.

A nagyon is gyors változás a külön-féle gyártmányok kiszolgáltatásánál min-denestre hozzájárul, a közönség izlé-sét különféle kellemetlenségnek kitenni. Hogyha tudniillik egy dohányzó egy nem-hez hozzászokott, még akkor is, hogyha az neki egészen nem felel meg, alkalom adatik neki, hogy pár nap alatt más fajtához kell hozzászoknia, a miből az árusnak nehéz munka támad ezen kíváncságot ki-elégíteni, hogy ha ez egyáltalában lehetsé-ges. — Továbbá nagy baj az, hogy a szivaralakok nem egyformák. — Igaz, hogy e lapokban olvastam, hogy a szivar alakja miért nem lehet egyforma, azonban úgy gondolom, hogy nem volna szükség ebben különbséget tenni, mint például, hogy a szomolnokai B. b. elűt a ferencvárosi gyárból kikerült B. b. szivartól.

Hogy az általános elárúsításban kevés szivarnemmel rendelkezünk, erről e lapok-ban sokszor lett említés téve. — De hogy ha erre bizonyos okok fenn is foroghat-nak, a melyek a szivarnemek szaporítá-sának útjában állanak, mégis lehetne a sürgősen szükséges 4 és 10 krajczáros szivarnemeket nézetem szerint akadály-talanul elkészíteni s forgalomba hozni. — Egy 4 krajczáros szivarnak behozatala a szegényebb osztály számára felette szük-séges, a kinek nagyobb szivart kellene 4 krajczárért adni, mint az 5 krajczáros Cuba-szivart. — Az 5 krajczáros szivar fogyasztásának hanyatlása nem állana semmi arányban az ujonnan bevezetett szivar kelendőségével. A mi az új 10 kraj-czáros szivart illeti, ez természetesen a rega-litást némileg háttérbe szorítaná, azonban sokkal nagyobb forgalmat csinálna, mint a regalitás, különösen hogyha tetszetősebb, kisebb és vékonyabb formában mint a 9 krajczáros szivar, előállítatnék. Hogyha ezen hiányok a szivarnál nyilván észlel-hetők, a szivarkáknál ezen hiányok csak kombináció segítségével deríthetők fel, bár azon okokat, melyeket én itt felhozok, mindenki megérezheti.

Az általános elárúsításban birunk mi 3 azaz három különféle nemű szivarkát a ½ krajczár; ezzel szemben 2½ kraj-czárosat csak egyet, két krajczárosat 2, egy és fél (1½) krajczárosat 2, egy (1) krajczárosat 2-öt. Miért? Általánossá válik ezáltal a szivarkafogyasztás? Mindenesetre. Nem tagadható, hogy a nagy választék ahhoz vezet, hogy ezen fajtáknak nagyobb fogyasztást biztosítson. De nem kell el-felejtetni, hogy nem minden ½ kros sziv-arkát csak cipészinasok s hordárok szivarnak. Nem, sőt ellenkezőleg. Ezen három legolcsóbb szivarkafajt leginkább azon emberek szívnak, a kiknek nem esnék nehezebbre egy szivarkáért 1—2 krajczárt adni. Ezen emberek osztálya nagyon ala-csonyan van megadóztatva, amennyiben nekik egy krajczáros szivarkánál aránylag jobb ½ kros szivarka lesz nyújtva, to-vábbá eltekintve ettől, hogy azok fogyasz-tásának oly választéka van, mint egyéb más faj egyikénél sem: erős, középerős, könnyű, szópóka s szópóka nélküli.

Azért én azt gondolom, hogy a legolcsóbb szivarkafajoknak ezen nagy fogyasztása az elárúsításra kárral jár s hogy az ily módon nem fejlesztendő, hanem ellenke-zőleg megszorítandó volna. A dohányok, t. i. a vágott dohányok talán egyedüli czikkek, a melyekről egy szó sem hallat-szik. A közönséges fajták, melyeket a leg-szegényebb fajta nép szí, jóformán semmi-féle kritikának kitéve nincsenek, a jobb fajták, a mint tudva van, oly csekély

mértben lesznek véve, hogy nem is fizeti ki magát felettük véleményt mondani. A török dohányu kis csomagokat nem ártana pár fajtaival megszorítani. Ami a 100 grammos csomagokat illeti, ezeket leginkább a szivarkagyártók veszik. És ez egy bizonyíték arra, hogy a szivarka-gyártásnál még sok pénzt lehetne sze-rezni, hogy ha a dohányt még oly ma-gasan kellene megfizetni. Nagyon termé-szetes, hogy ezen szivarka-magánygy-rosoknak a dohány kiválasztásánál nagy szeszélyeik vannak, amennyiben csak egyes gyártmányokat keresnek előszeretet-tel. Alkalmassint egyes dohánygyárak úgy állítják elő a dohányt, hogy a szivarka-tömök azzal könnyebben s jobban dol-gozhatnak. Ez nem valami furfangos dolog és én azt csak azon okból említem, hogy a dohányvágnásnál lehetőleg változás eléréssék, lehetőleg oly változás, a mely a szivarkatömök piszkos üzelmének gátat vetni képes volna.

Kedvezmények.

Csak nagyon természetes, hogy oly kereske-delemnél, a milyen a dohánynagyözsde és a hol a haszon minimális századkrajczárra van kiszámítva, főleg a belső megtakarításoktól függ az üzletnek jövedelmező volta. Azon körülmény, hogy az illetékes helyen dohánynagyözsdének engedélyezését a legolcsóbb ajánlathoz kötik, eredményezi azt a sok ajánlattevőt, akik a hely-zetet nem ismerve, a legképtelenebb ajánlatokat adják be. Akinek azonban már van dohány-nagyözdsége, annak legtöbb esetben nehéz tőle elválni, mert részint a befektetési költségek, részint más mindenféle elvállalt kötelezettségek az üzlettel való felhagyást indokoltá nem teszik.

Onnan van tehát az, hogy az általános meg-elégedés, a mely azonban, a mint látjuk, csak képzeleti, hamisan lesz felfogva s azt a hitet ébreszti, hogy a földkerekségen nincs jobb üzlet, mint a dohánynagyözdsde.

Hogy a dohányelárúsításnak mily kevés-t használ, hogy a tözserék üzletüket csak becsü-lethől vezetik, azt kutatni feleslegesnek tartjuk, a mennyiben ez többször már elmondva lett. Kíváncsatos volna mindenesetre, hogy mindenki, aki valakinek szolgálatába szegődött, ezért anyagilag is kárpótoltassék. Azonban a körü-lmények itt oly különös természetűek, hogy a munkaadót sem lehet nagyon okozni, ő az ő jogát teljesen kihasználja. Épen azon hivatalos eljárás szerint, a mely mindig a legolcsóbb aján-latnak figyelembe vételét rendeli, másképp eljárni nem lehet, a mint eljárnak, és ezzel az összes panaszok, melyek e tekintetben felmerülnek, nem orvosolhatók legalább olyképen, hogy az engedély megadása más módon történjék.

Ilyen körülmények között köteleessége volna

az intéző köröknek arra ügyelni, hogy azok, akik szolgáltatásban állanak s a körülmények hatalmából kényszerítve vannak sovány díjazás mellett dolgozni, hogy legalább ott, a hol ez lehetséges, egy némi kedvezményekben részesítenek, a milyeneket más kereskedők nem élveznek. Első sorban ez a kereseti adó, a melynél ily kedvezmények volnának érvényesítendők.

Ép úgy, mint a bankár, gazdag terménykereskedő vagy nagykereskedő, a legnagyobb iparvállalatok képviselői és tulajdonosai kénytelenek jövedelmi vallomást tenni, ép úgy kell azt a dohánygyárúsoknak is megtennie azon különös kivétellel, hogy ő minden krajczárt pontosan kénytelen bevallani, míg ellenben azok, akik üzletükön sokat nyernek, erre nem kényszeríthetők.

És ép úgy, mint a hatalmas kereskedés és nagyipar a kereseti nyereséménynek 10%-kát tartoznak adó fejében fizetni, ép úgy kell azt a dohánygyárúsoknak megfizetni, aki árújánál néha nem keres többet, mint a költségek összegét. Igazságos eljárás ez? Mellányos eljárás ez? Mi azt hisszük, hogy mégis különbséget kellene tenni, hogy ha valaki egy 100 frtnyi áru eladásánál 70 krt nyer, és a ki 7 frtot s néha többet is. Ez napnál világosabb s semmiféle magyarázatra nincs szükség, de annál kevésbé ott van szükség ily magyarázatra, a hol ezeket a körülményeket ismerik s honnan az adózás eszközöltetik.

Egy második, nem megvetendő kedvezmény volna a dohánygyárúsoknak a szállítási díjnál engedélyezendő. Minden nagykereskedő, minden iparos élvez szállításainál a vasutak részéről refakcióját, a dohánygyárús nem. Miért? Mert ő oly árut szállít, a melynek előállítására és forgalomba hozója éppen a vasutak tulajdonosa és az állam. Százézer métermázsára menő áru egyrészt hajók, de nagyjából a vasutból lesz a különféle elárúitási helyekre ki- és betransportálva. Tudomásunk szerint a viteldíjak egyformák úgy, mint más magánkereskedőnél s még ott is, a hol a dohánygyárús tényleg refakciót élvez, bár ez ugyan indirekte szállítói által történik s pedig csak akkor, hogy ha az illető másnemű árut is szállított.

Erre azt fogják mondani, hogy ezek csekélységek s a dohánygyedárúság kezelésének nem lehet feladata azzal törődni, hogy a dohánygyárúsok érdekei miképp lennének megővendők. Engedelemmel! Itt azok megélhetéséről van szó, a kiknek nagy munkát kell a dohánygyedárúság érdekében végezni, s talán helyén volna, ha az állam ezeknek megélhetéséről valami módon gondoskodnék, a mennyiben jobb díjazásról, a mint mondtunk, szó sem lehet.

Egészen eltekintve ettől, úgy hisszük, beigazolható azt, hogy a dohánygyárúsok cézhe sokkal rosszabb helyzetben van, mint más érdekeltársai. Ennélfogva csak mellányos s igazságos volna azokat, akik az államnak hasznos szolgáltatásokat tesznek, azon kivételes engedményekben részesíteni, a melyeket itt említettünk.

És most egy szó magukhoz a nagydohánygyárúsokhoz. Mi nem hisszük, hogy ezen cikknek közzététele által a szóban forgó kedvezmények meglesznek adva. Annaira optimisták nem vagyunk! Hát akkor miért irtuk ezt meg? Mert mi abban a biztos meggyőződésben élünk, hogy ezen itt felsorolt kedvezmények már régen megadattak volna, hogy ha minden egyes dohánygyárús nem saját maga, hanem egyesült erővel mindnyájan törvényes eszközök felhasználásával javításokat kívínni vagy legalább is a lehető kikérni törekednének. Az ország hatszáz dohánygyárúsára, akik 80 millió korona forgalmat csinálnak és a testőlő tevékenységük mellett csak csekély jövedelemre számíthatnak,

talán egyesült erővel nyulhatnának mindama jogos eszközökhöz, melyek helyzetük javítását eredményezhetné! Szomorú, hogy indolenciájukkal oda jutottak, miszerint éppen abban az időben, midőn minden egyes érdeke előmozdítására törekszik, nyugodtan, összetett kézzel az államtól várják a segítséget.

Példátlanul áll ez, hogy egy hivatásos osztály, mint a milyen a dohánygyárúsok osztálya, érdekeit annyira félreismeri. Mellányosabb és igazságosabb kívánalmak még sohasem léteztek, mint azok, a melyeket a nagyon sokak közül itt előrántottunk.

Vegyések.

A dohánygyárúsok vasárnapi munkaszünete.

Majdnem rosszakarathoz hasonlít, ha mindazok után, a miket a dohánygyárúsoknál behozandó vasárnapi munkaszünetről eddig elmondottunk, ezen ügyet újra érintjük. Mi nem is tennők, hogyha nem volnánk teljesen meggyőződve, hogy ezen legóhajthatóbb kívánalom egy szép napon mégis teljesedésbe fog menni. A mit ennél gáncsolunk kell, csak az a késedelmezés, melylyel ez az ügy hosszúra nyújtatik, a mely pedig gyorsabb elintéztést igényel, mint a milyen eddig történt. Nekünk kötelességünk a vasárnapi munkaszünetnek szükségességét hangoztatni. Hisz minden helyen teljesen megvannak győződve, hogy reá szükség van, s a mi fődollog, hogy törvényes intézkedésnek feleljen meg. És ugyilátszik az ut is megtalálható, hogy a vasárnapi munkaszünet ellen irányult aggodalomnak utolsó része is eloszlatassék. Miért húzzák tehát ezt az ügyet oly soká.

A konakból a dohánygyáron át a nyugdíjba.

Szerbiában újabb palotahistóriáról beszélnek az emberek. Nem kisebb dologról van szó, mint arról, hogy a szerb uralkodó család titkainak egyik letéteményese, Csirics György ezredes, Sándor királynak sok éven át volt szárnysegéde kegyvesztett lett. Csirics volt Sándor király legmeghittebb embere. Trónralépése, 1889 óta, egész a mult évig mindvégig kitartott a király mellett, akinek minden dolgát ismerte. Milán exkirálynak és Risztics volt régensnek parancsait híven teljesítette s ő volt az, aki megakadályozta, hogy Sándor király anyjával, Natália királynővel ne jöhessen oly gyakran össze Belgrádban, amikor Natália kiutasítása előtt ott lakott. Natália ezért nagyon haragudott Csiricsre és haragjának nyíltan és lelvében adott volt kifejezést. Mikor két évvel ezelőtt Sándor király anyjához készült, Csiricset visszahagyta Bécsben, mert Natália figyelmeztette erre a királyt.

Csirics már olyan befolyást kezdett gyakorolni Sándor királyra, hogy Milán veszélyeztetve látta általa az ő befolyását s így módot keresett fia kedvezésének valami uton való eltávolítására. A tavaszal történt a szerb dohánygyedárúsok államosítása s ekkor Csirics ezredes szárnysegédét nevezték ki igazgatóvá Csirics kénytelen volt a konakot a dohánygyárral felszerelni s e miatt többször panaszt emelt Sándor királynál, aki hajlandó lett volna Csiricset régi állásába visszafogadni, de Milán főhadparancsnok meglátotta az ezredesnek, hogy tovább is a konakban alkalmatlankodjék. Csirics sértve érezte magát Milán nem remélt rendelkezése miatt s fenyegetődzött, hogy katonai rangjáról le fog mondani és leleplezésekre készül. Milánnak besugták a szárnysegéd nyilatkozatát, aki rögtön nyugdíjaztatta és a dohánygyedárúsoknál viselt állásától is megfosztotta Sándor király egykori kegyencét.

Pokolgép a szunyogok ellen. A nyári üdülés e legapóbb, de legszemtelenebb állatkái bizonyos, hogy méltán felhívják az irtó harez kedvet

maguk ellen. Most korszakot alkotó találmánnyal állt elő egy bécsi ember, Theodor Kemp nevű, ő legalább azt állítja, hogy a szunyogok ellen való védekezést végképpen megoldja az ő találmánya. Kétféle apparátust mutat be. Az egyik, a nagyobbik, a kertekben való hadjáratra alkalmas. Olyan, mint egy csinos kézi kocsi, s kerekei között egy fűtőkészülék van elhelyezve. A kocsi-ban egy katlan rejtőzik, benne szüntől viz s abban bizonyos porok, amelyek eddig még a feltaláló titkát teszik. Oldalt egy cső nyulik ki, amely trombita alakban végződik, s az öblös nyíláson át rettenetes gőzök áramlanak ki, ha a fűtőkészülék működik. És ezek a gőzök állítólag a szunyogoknak tömeges halálát idézik elő. Szobákba és verandákra kisebb formájú gépet szánt a feltaláló. Egy kiskávéfőző masinához hasonló s felül tölcsérral van ellátva, ahol a gőzök kiáradnak. Ezek a gőzök a feltaláló kijelentése szerint az emberre nézve nemcsak hogy nem ártalmasak, hanem ellenkezőleg üdítő hatással vannak, mert a levegőt tisztítják.

Nők a magyar kereskedelem. Az országos iparoktatási tanács pár nevezetes újítást hozott be a női kereskedelmi tanfolyamok szervezetébe. Ilyen például az, hogy a tanfolyamban rendes tárgyat csináltak a német nyelvből, a mi pedig eddig rendkívüli tantárgy volt. Szigorú rendszabály, hogy a tanfolyam bukott növendékeinek ezután nemcsak a vizsgát kell ismételn, hanem a tanfolyamot is. A tanfolyam növendékei állandó női felügyelet alatt kell hogy álljanak s az iskola idejének beosztása olyan lesz, hogy délután 5 órán tulra már nem esik leckeóra. A tantárgyak tanításában az a reform, hogy az áru ismét egyesítették a földrajzzal, több időt szentelnek ezután a fejben való számításnak s a váltó- és jogismeretről kimondták, hogy az a kereskedelmi levelezéssel együtt egy tantárgy s egy tanár kezébe kell lenni a tanítását. Végül elfogadta a tanács a női tanfolyamok továbbképző kurzusát. Ez nyolcz hónapig tart majd.

Hamis checkek. A napokban az összes európai fővárosok rendőrségéhez ezek után a bankokhoz az a figyelmeztetés érkezett, hogy legyenek éberek egy nemzetközi check-hamisító bandával szemben. A figyelmeztetés kissé későn érkezett, mert eddig már 150.000 forintot esáltak ki három fővárosban; de elég jókor arra, hogy újabb 80.000 forint károsodástól mentse meg a berlini nemzeti bankot. A tolvajokat azonban nem sikerült kézrekeríteni. A check-hamisítók mind a Jesek és Tsa bucaresti cég fiókjától 150.000 frankot, az aniverpeni holland banktól 30.000 forintot, a londoni County-Companytól 4500 forintot esáltak ki. A gyanu a cég egyik alkalmazottjára, Aronovicre hárult, akit tegnap letartóztattak. Aronovic öcsese, aki azelőtt szintén a cég szolgálatában volt, rendőri felügyelet alatt áll. A Jesek-bankház a tettesekről szóló tájékoztatásra huzonötezer frank jutalmat tűzött ki.

Segédszerkesztő: **Heltai Nándor.**

ad 22.215 sz.

IV/899.

Póthírdetmény.

Az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság közhírré teszi, hogy a folyó hó 26-án az aradi dohánygyárúda kezelésének betöltése céljából kibocsátott fenti számú ajánlati hirdetményében a betöltendő nagygyárúda 1898. évi forgalma tévesen van 577.767 forinttal kitüntetve, mert a tényleges összeforgalom csak 471.657 frt volt.

Miről az érdekeltek a hirdetmény többi részének változatlan fentartása mellett ezenel értesítettek.

Aradon, 1899 május 31-én.

M. kir. Pénzügyigazgatóság.

„DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE“

(ORGAN DER TABAK-GROSS- UND KLEINVERSCHLEISSER UNGARNS).

INHALT. Nothwendige Aenderungen. — Begünstigungen. — Vermischtes. — Annoncen.

Nothwendige Aenderungen.

(Von einem Trafikanten).

Wenn man bereits ein Viertel-Jahrhundert den Tabak-Kleinverschleiss betreibt und zwar mit Lust und Liebe zur Sache pflegt, dann hat man auch, meines Erachtens nach, ein wachsames Auge für alldas, was im Verschleisse nothwendig wäre. Auch bei mir tritt dieser Fall ein. Ich betrachte nämlich meine Trafik keineswegs als ein mir, zur Verabfolgung von Zigarren an das Publikum überlassenes Stückchen Rayon, sondern ich betrachte sie, als Geschäft, welch' Letzteres, so weit dies möglich ist, ausbreitet und vergrössert werden muss. Selbstverständlich gehört dazu das Beobachten des Geschäftsganges in Bezug der mehr oder weniger gewünschten Sorten, und eben das Resultat dieser Beobachtung möchte ich hier mitgetheilt haben.

Beginnen wir bei den Zigarren, so zeigt sich, dass der Geschmack des Publikums ganz entschieden den milden Sorten gilt, das allgemeine Verlangen nach lichten Deckblättern beweist dies deutlich, nachdem, ob mit Recht oder Unrecht, das Publikum annimmt, dass die lichten Zigarren auch leicht sind. Und dieser Wunsch wird bei allen Sorten laut, ja sogar diejenigen Raucher, welche die Virginer-Zigarren consumiren, sind ausnahmslos ganz froh, wenn sie lichte Zigarren erlangen können. Ich denke, dass dieser Umstand ein Fingerzeig für die Fabrikation sein sollte, indem es gar nicht schwer fallen würde, den besonders kräftigen Tabak als Einlage bei den Zigarren nicht in Verwendung zu bringen.

Im Grossen und Ganzen gibt es im allgemeinen Verschleiss, mit Ausnahme der Virginer keine andere Sorte, welche man als besonderes kräftig bezeichnen könnte. Gleichwohl wird trotzdem geklagt, dass die Zigarren häufig zu scharf sind. Dazu kommt noch, dass einzelne Fabriken, besonders starke Tabake als Einlage verwenden, was dann umso mehr auffällt.

Der allzurasse Wechsel in der Ausfolgung der verschiedenen Fabrikate trägt ebenfalls dazu bei, den Geschmack des Publikums manigfachen Unannehmlichkeiten auszusetzen. Hat sich nämlich ein Raucher an eine Sorte gewöhnt, selbst dann, wenn sie ihm nicht ganz entspricht, so wird ihm Gelegenheit gegeben sich in wenigen Tagen wieder an eine andere Sorte gewöhnen zu müssen, aus welchem Grunde der Verschleisser ein schwieriges Arbeiten hat, diese Wünsche zu befriedigen, wenn dies überhaupt möglich ist. Ferner ist es ein Uebelstand, dass die Formen nicht gleich sind. Wohl habe ich in diesen Blättern bereits darüber gelesen, warum die Formen der Zigarren nicht gleich sein können, allein ich denke, dass es doch nicht nothwendig wäre, Unterschiede zu gestatten, wie zum Beispiel die Bb. aus der Szomolnoker

Fabrik gegen die Bb, welche in der Franzstädter Fabrik erzeugt wird, aufweist.

Dass wir im allgemeinen Verschleiss viel zu wenig Sorten haben, wurde hier ebenfalls schon oft erwähnt. Doch wenn es hiefür auch welche Gründe immer geben sollte, die dem Wunsche, die Sorten zu vermehren, entgegenstehen, so könnte man doch die beiden dringend nothwendigen Sorten, à 4 und 10 Kreuzer meiner Meinung nach, ohne grosse Schwierigkeiten anfertigen und in den Verkehr bringen. Eine Sorte Zigarren à 4 Kreuzer ist dringend nothwendig für den ärmeren Mittelstand, dem man um 4 Kreuzer eine möglichst grössere Zigarre geben müsste, als es die 5 Kreuzer Cuba ist. Das Sinken des Consums der Cuba 5 stünde dagegen in gar keinem Verhältniss zu dem Prosperiren einer solch neueingeführten Sorte. Was jedoch eine neue Sorte à 10 Kreuzer betrifft, so würde sie allerdings die Regalitas allmählig verdrängen, sie würde jedoch einen weit höheren Umsatz geniessen, als die Regalitas, zumal dann, wenn sie gefälliger in der Form, kleiner und dünner, wie die 9 Kreuzer Zigarren erzeugt werden würde. Sind diese offenbaren Mängel bei den Zigarren deutlich wahrnehmbar, so lassen sich dagegen bei den Zigaretten diese Mängel nur mit Hilfe der Combination entdecken, obgleich die Gründe, welche ich vorbringe, jedem einleuchten dürften. Wir besitzen im allgemeinen Verschleiss 3, sage drei verschiedene Sorten Zigaretten à ½ Kreuzer, dagegen zu 2½ Kreuzer nur eine, zu zwei Kreuzern 2, zu 1½ Kreuzern 2, zu 1 Kreuzer 2 Sorten. Warum? Verallgemeinert sich das Zigarrettenrauchen hiedurch? Das allerdings! Es ist nicht zu leugnen, dass die grosse Auswahl ebenfalls dazu beiträgt, dieser Sorten einen grösseren Consum zu verschaffen. Aber, man vergesse nicht, dass nicht alle diese Zigaretten à ½ Kreuzer von Schusterjungen und Hordaren geraucht werden. Nein, im Gegentheil. Diese drei billigsten Sorten werden zumeist von Leuten geraucht, die recht gut 1 und 2 Kreuzer für eine Zigarette ausgeben könnten. Diese Classe Leute ist daher insofern sehr gering besteuert, indem man ihnen eine verhältnissmässig bessere Zigarette à ½ Kreuzer gibt, als es die zu 1 Kreuzer ist, ganz abgesehen davon, dass ihr Consum eine Auswahl hat, wie bei keiner anderen Sorte, und zwar: stark, mittelstark, leicht, mit und ohne Mundstück. Ich glaube daher, dass der grosse Consum dieser billigsten Sorten einen immensen Schaden für den Verschleiss bedeutet und dass man denselben in dieser Weise nicht fördern, im Gegentheil einschränken müsste. Die Tabake, nämlich die geschnittenen Rauchtabelle, sind der fast einzige Artikel, über den kein Wunsch laut wird. Die ordinären Sorten, von der ärmsten Bevölkerung geraucht, begegnen überhaupt keinerlei Kritik, und die besseren Sorten, die wer-

den bekanntlich in solch geringem Masse gekauft, dass es sich gar nicht verlohnt, darüber eine Meinung abzugeben. Die kleinen Päckchen türkischer Tabake dagegen könnten ebenfalls ein Bereicherung in Hinsicht der Vermehrung der Sorten vertragen. Was die grossen Päckchen à 100 gramm betrifft, so geniessen diese ihren Absatz fast ausschliesslich bei den Zigarrettenfabrikanten. Es ist das ein Beweis hiefür, dass man noch immer bei der Zigarrettenfabrikation selbst dann viel Geld verdienen kann, wenn man auch den Tabak noch so theuer bezahlt. Selbstverständlich haben diese unberufenen Fabrikanten ihre Launen beim Einkauf, indem sie mit Vorliebe gewisse Fabrikate suchen. Wahrscheinlich erzeugen manche Fabriken den Tabak derart, dass die Zigarrettenstopfer damit leichter und besser arbeiten können. Es ist dies wohl nicht sehr schlau, ich erwähne es aber aus dem Grunde, um möglicherweise eine Aenderung in dem Schneiden des Tabakes herbeizuführen, eine Aenderung welche den Zigarrettenstopfern denn doch vielleicht ihr unsaubereres Handwerk legen würde.

Begünstigungen.

Es ist nur zu natürlich, dass bei einem Handel, wie es derjenige des Tabak-Grossverschleisses und wo der Nutzen, auf Hundertstel Kreuzer ausgerechnet, ein minimaler ist, dass es dabei hauptsächlich auf die Ersparnisse ankommt, die etwa gemacht werden könnten, soll sich das Geschäft nur irgendwie rentabel gestalten. Bei dem Umstande, dass man bei Vergebung der Grosstrafiken an kompetenter Stelle gewohnt ist, das billigste Offert anzunehmen, gibt es leider nur allzuviel Offerenten, welche aus Unkenntniss der Sachlage die unsinnigsten Offerte einreichen. Hat aber Jemand diesen Schritt schon gethan und hat er eine Tabakgrossverschleiss-Lizenz erlangt, so ist es in den meisten Fällen schwer, das Geschäft aufzugeben, weil theils die investirten Kosten, theils eingegangene Verpflichtungen verschiedener Art, die Auflassung des Geschäftes nicht wünschenswerth machen. Daher kommt es auch, dass diese allgemeine Zufriedenheit, welche jedoch, wie man sieht, imaginär ist, falsch aufgefasst wird und im Allgemeinen der Glaube entsteht, dass es auf Gottes Erdboden kein besseres Geschäft gibt, als dasjenige einer Grosstrafik.

Wie wenig dem Tabakverschleiss damit gedient ist, wenn die Verschleisser blos der Ehre wegen ihr Geschäft führen, das zu erörtern, halten wir für überflüssig, zumal es schon zu oft gesagt wurde. Zu wünschen wäre es jedenfalls, dass Jeder, der im Dienste einer Sache steht, dafür auch materiell entlohnt werde. Allein, die Verhältnisse sind hier so eigenthümlicher Art, dass man auch den Arbeitgeber nicht gut beschuldigen kann, er nütze sein Recht als solcher vollständig aus. Es ist eben, gemäss dem amtlichen Gebahren, das stets das billigste Offert zu beachten hat, nicht anders möglich, als so zu verfahren, wie es geschieht und damit sind auch sämtliche Klagen, welche hierüber vernommen werden, nicht sanierungs-fähig, wenigstens nicht derart, dass ein anderer Modus bei der Vergebung der Grosstrafiken etwas daran ändern könnte.

Unter solchen Umständen wäre es jedoch Pflicht der leitenden Kreise, darauf zu achten, dass Denjenigen, welche in ihren Diensten stehen und durch die Macht der Verhältnisse

gezwungen sind, um kargen Lohn zu arbeiten, dass ihnen zumindest, dort wo es möglich ist, Begünstigungen eingeräumt werden, wie sie andere Geschäftsleute nicht genießen. In erster Reihe ist es die Einkommensteuer, bei welcher diese Begünstigungen zu Tage treten müssten. Gleich dem Banquier, dem reichen Produzentenhändler oder Grosskaufmann, gleich den Vertretern und Inhabern der grössten Industrie-Unternehmungen, hat auch der Grosstrafikant seine Einkommensteuer zu füttern, nur mit der scharfwirkenden Ausnahme, dass er jeden Kreuzer sehr genau einbekennen muss, während diejenigen, welche viel an ihren Geschäften verdienen, dazu nicht verhalten werden können. Und gradeso, wie der mächtige Handel und die Grossindustrie, 10% ihres Reineinkommens an Steuer zu entrichten haben, so auch der Grosstrafikant, der an seiner Waare nicht selten mehr, als die Kosten verdient. Ist das gerecht? Ist das billig? Wir glauben doch, dass ein Unterschied gemacht werden sollte, wenn Jemand an dem Verkauf von Waaren im Werthe von hundert Gulden 70 Kreuzer verdient, oder ob er dabei 7 Gulden und nicht selten mehr dafür ins Verdienen bringt. Das ist so sonnenklar, dass es keinerlei Erläuterung bedarf, am allerwenigsten sollte es aber dort einer Erläuterung bedürfen, wo man diese Umstände genau kennt und von wo die Besteuerung eigentlich ausgeht.

Eine zweite, nicht zu unterschätzende Begünstigung, sollte auch den Grosstrafikanten bei ihren Frachtzahlungen eingeräumt werden. Jeder Grosskaufmann, jeder Industrielle geniesst bei seinen Verfrachtungen von Seite der Bahn Refaktien, der Grosstrafikant nicht. Warum? Weil er einen Artikel verfrachtet, den der Eigenthümer dieser Bahnen, der Staat, erzeugt und in den Handel bringt? Hunderttausende von Meterzentnern Waaren werden jahraus, jahrein, theils von den Schiffen, zum grössten Theil aber, von den Bahnen, zu den verschiedenen Verschleissstellen transportirt. Unseres Wissens nach sind die Frachtsätze dieselben, wie für jeden privaten Kaufmann, und selbst dort, wo ein Grosstrafikant wirklich eine Refaktie geniesst, geschieht dies indirekt durch seinen Spediteur, und das auch nur dann, wenn der Betreffende Waaren anderer Art ebenfalls zur Verfrachtung übergibt.

Man wird einwenden, dass dies Kleinigkeiten sind und dass der Verwaltung des Monopols nicht die Aufgabe zufallen kann, sich darum

zu kümmern, in welcher Weise die Interessen der Grosstrafikanten gewahrt werden sollen. Mit Verlaub! Es handelt sich hier um die Existenzfähigkeit Derjenigen, welche ein gut Stück Arbeit für das Tabakmonopol zu vollführen haben, und da dürfte es doch am Platze sein, wenn der Staat in irgend einer Weise für deren besseres Fortkommen sorgt, nachdem von einer besseren Besoldung, wie erwähnt, nicht die Rede sein kann. Ganz abgesehen davon, glauben wir aber auch nachgewiesen zu haben, dass es gerade die Gilde der Grosstrafikanten ist, welche zugleich schlechter drauskommt gegen jeden anderen Berufsträger. Es ist nur ein Akt der Billigkeit und Gerechtigkeit, wenn jenem Stande, welcher sich dem Staate gegenüber nützlich macht, Ausnahms-Begünstigungen in Anwendung gebracht würden, wie wir sie hier erwähnt haben.

Und nun aber ein Wort an die Grosstrafikanten selbst. Wir glauben nicht, dass durch Veröffentlichung dieses Artikels die in Rede stehenden Begünstigungen gewährt und zugestanden werden. So optimistisch sind wir denn doch nicht! Warum wir dies gleichwohl niederschreiben? Nun, weil wir vollständig der Ueberzeugung leben, dass die in Rede stehenden Begünstigungen schon längst eingeräumt worden wären, wenn nicht jeder Grosstrafikant seine eigenen Wege gehen würde, wenn Alle mit vereinter Kraft jedes gesetzliche Mittel ergreifen würden, um Verbesserungen anzustreben, eventuell um Mögliches zu erbitten. Sechshundert Grosstrafikanten im Lande, die einen Umsatz von über achtzig Millionen Kronen erzielen und die bei ihrer aufreibenden Thätigkeit nur spärlich ihr Auskommen finden, diese sechshundert Staatsbürger sollten nicht vereint jene Rechtsmittel ergreifen, die ihre Lage verbessern könnten! Es ist traurig, dass die Indolenz soweit getrieben wird, und dass man in einer Zeit, wo Jedermann sein Interesse zu wahren bemüssigt ist, die Hände ruhig in den Schooss legt und die Hilfe von Allah erwartet. Es steht ganz beispieldlos da, dass eine Berufs-kategorie ihre Interessen so wenig wahrnimmt, wie diejenige der Grosstrafikanten. Billigere und gerechtere Wünsche hat es gleichfalls noch niemals gegeben, als diejenigen, die wir hier erwähnend, aus der grossen Zahl hervorgegriffen haben.

Vermischtes.

Die Sonntagsruhe der Trafikanten. Fast sieht es einer Malice ähnlich, wenn man, nach alledem, was wir über die einzuführende Sonntagsruhe bei den Trafikanten bereits gesagt haben, diese Angelegenheit nochmals berührt. Wir würden es ja auch nicht thun, wenn wir nicht die vollste Ueberzeugung hätten, dass dieser berechtigteste aller Wünsche, denn doch eines schönen Tages erfüllt werden wird. Was wir dabei gleichwohl bekräfteln müssen, ist die Saumseligkeit, mit welcher eine Angelegenheit in die Länge gezogen wird, die eine raschere Erledigung erheischt, als dies der Fall ist.

Es entfällt für uns die Pflicht, die Nothwendigkeit der Sonntagsruhe ausdrücklich zu betonen. Man ist ja allerorten vollständig überzeugt, dass sie nothwendig und, was die Hauptsache, dass sie einer gesetzlichen Bestimmung Folge leisten würde. Auch scheint der Weg gefunden zu sein, um selbst den letzten Rest irgend eines Bedenkens zu beseitigen, der etwa gegen die Sonntagsruhe sprechen würde. Warum also wird die Angelegenheit in die Länge gezogen?

Hilfsredakteur: Ferdinand Heltai.



Mörathon ist eine Mischung imprägnirter aromatischer Kräuter für Pfeifen- und Zigarettabak.

Öfter als einmaliger Versuch nicht nötig, um jedem Raucher unentbehrlich zu sein.

Rauchern überhaupt ärztlich empfohlen.

Auf 6 Theile Pfeifentabak od. 4 Theile Zigarettabak ist ein Theil Mörathon zu nehmen.

Tabak, damit gemischt, verliert den brennenden, heissenden Geschmack.

Höchst schädliche Wirkungen des Nikotins auf den Magen werden dadurch paralysirt.

Original-Pack, à Packet 30 Kr. Probepack, 10 Kr. Separater Schnitt und Packung für Pfeifen- u. Zigarettabak.

Nur echt mit Kinderkopf als Schutzmarke.

Probenendung:

10 Packet franko jeder Stadt per Nachnahme von fl. 1.25.

Für Wiederverkäufer sehr einträglich.

Alleiniger Erzeuger:

Theodor Mörath, Droguerie, Graz.

Haupt-Depot für Ungarn und Nebenländer:

JOHANN DVORRŠÁK

Budapest, VI., Gyár-utca 43.

„LE GRIFFON“

„LE SUBLIME“

anerkannt bestes und feinstes echt französisches
ZIGARETTENPAPIER.

Unentbehrlicher Artikel in den k. u. Tabak-Gross- und Kleintrafiken!

LOHNENDER VERSCHLEISS,
weil von Jedermann verlangt.

GENERAL-DEPOT:

Goldzieher Géza

BUDAPEST, V., Sas-utca 29.